

В організаціях правоохоронної діяльності та в цілому в юриспруденції сьогодні практично відсутні кваліфіковані менеджери. Є формалізовані одиниці в особі працівників інших підрозділів, заступників керівників і недостатньо кваліфікованих працівників. Але проблема зміни авторитарного, командного менталітету в правоохоронній та, в цілому, юридичній галузі на науково-менеджерський вже досить актуальна.

Запровадження в правоохоронних органах України елементів менеджменту буде сприяти процесу ефективного керування підрозділами, різними колективами.

Головна мета ефективного менеджменту в юриспруденції – домогтися того, щоб кожен юрист, керівник при вирішенні службового завдання був у змозі самостійно визначати мету, форми та способи його реалізації, тобто нам потрібно уже сьогодні мати ефективно працюючих юристів – менеджерів – правоохоронців – професіоналів.

Список бібліографічних посилань

1. Ануфрієв М. І., Бандурка О. М., Ярмиш О. Н. Вищий заклад освіти МВС України : наук.-практ. посіб. Харків : Ун-т внутр. справ, 1999. 369 с.
2. Менеджмент організації : підручник / під заг. ред. В. П. Петкова. Кіровоград : Кірюї ХНУВС, 2010. 465 с.
3. Вступ до менеджменту : навч. посіб. / під заг. ред. В. П. Петкова. Запоріжжя : ЗЮІ МВС України, 2001. 158 с.
4. Менеджмент у державному управлінні : навч. посіб. / під заг. ред. В. П. Петкова. Запоріжжя : ЗЮІ МВС України, 2001. 303 с.
5. Менеджмент кризових ситуацій : навч. посіб. / під заг. ред. В. П. Петкова. Кіровоград : Кірюї ХНУВС, 2007. 380 с.
6. Сущенко В. Д., Смирнов А. М., Коваленко О. І., Смирнов А. А. Організація управління персоналом в органах внутрішніх справ : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 1999. 220 с.
7. Менеджмент організації : підручник / за заг. ред. В. П. Петкова. Київ : КНТ, 2011. 488 с.

Одержано 03.04.2019

УДК 340.131

ІГОР МИТРОФАНОВИЧ ПОГРІБНИЙ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри теорії загальноправових дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0588-9550>

ЗАКОННІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ

Стан справ у вітчизняному правознавстві характерний послідовним розширенням предметної сфери юриспруденції. Формування нових правових інститутів, цілих галузей права, а, відповідно, і бурхливе наповнення (не завжди виправдане) категорійного ряду юридичної науки новими поняттями і категоріями об'єктивно викликає підвищену увагу і цікавість з боку науковців.

Реформування судової системи, створення Національної поліції України і, особливо бурхливі процеси формування і розвитку громадянського суспільства нагально вимагає звернутися до послідовного і ретельного дослідження на перший погляд досить сталих проблем правопорядку і законності.

В межах даної праці ми звернемо увагу на окремі аспекти сутності змісту законності, її співвідношення з правопорядком.

Не можна не згадати, що в літературі радянського і пострадянського періодів було запропоновано доволі багато підходів до розуміння сутності законності і лише у працях вчених ХХ сторіччя вона розглядалася у двох аспектах: як особливе правове почуття, властиве кожній людині, та як правовий принцип діяльності [2, с. 6].

Перш за все, законність як специфічний соціальний стан має складну структуру і проявляється у різних аспектах. Саме це і складає основу того, що в юридичній науці при встановленні понятійного ряду законності виявляються різні підходи і характеристики. Наприклад, законність визначають як принцип державного управління або метод державного керівництва суспільством.

Зрозуміло, що наведені приклади та позиції інших науковців в принципі являються вірними і обґрунтованими. Але вони відтіняють лише окремі сторони законності і не виокремлюють найбільш суттєвого аспекту, що дозволяє підкреслити її головну якість і безпосередню причетність до правових форм діяльності держави.

З точки зору наступності, а також органічної пов'язаності законності з іншими елементами правової системи встановлених її понятійним родом, слід приєднатися до думки тих дослідників, котрі вбачають у законності, перш за все, режим, атмосферу взаємовідносин громадянина і держави. Саме у цьому контексті найбільш вірогідно дослідити безпосередній зв'язок законності з правопорядком і дисципліною.

Автори підручника «Теорія держави і права» (2018 рік) в цілому, вірно визначають законність як оснований на принципах демократизму і соціальної справедливості режим суспільно-політичного, за яким забезпечується реальна та неухильна реалізація правових приписів усіма учасниками суспільних відносин [3, с. 331].

З наведеного визначення виходить: законність полягає у вимозі неухильного дотримання принципів законів усіма суб'єктами права.

Вбачається, що такий аспект дещо знижує соціальну цінність законності, оскільки не враховує її цільове призначення і конкретний результат, заради яких цілей і заради чого необхідно сумлінно дотримуватися законів і інших нормативних приписів.

В умовах громадянського суспільства правової держави вбачається більш змістовний аспект законності. Реально він зводиться до того, що виконання законів та інших нормативних актів в діяльності органів держави, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб повинно, в першу чергу, забезпечувати створення обставин найбільш сприятливих людині. Тобто основний тягар з підтримання і створення режиму законності в державі і суспільстві покладається на суб'єктів з владними повноваженнями, переліченими вище.

Пересічних громадян та інших суб'єктів прав можна віднести до так званих «користувачів» благ режиму законності.

В ч. 2 ст. 18 Конституції України закріплено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України.

Наведене розмежування функцій органів держави, посадових осіб і громадян відносно законності звісно не виключає обов'язку громадян дотримуватися приписів законів та інших нормативно-правових актів. Більш того, в процесі користування благами законності громадяни повинні неухильно виконувати свої обов'язки, передбачені законодавством, поважати права і законні інтереси інших, тобто бути законослухняними. В статті 68 Конституції України прямо наголошено, що кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції та Законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Водночас, зазначене вище, більш доцільно віднести не до законності, а до правопорядку, як результату «продукту» режиму законності в державі і суспільстві.

Висновки. Особливо важливим моментом, що підкреслює специфічне становище пересічних громадян відносно законності, є приписи статей 15, 27-30, 32, 34-36, 41-45, 47, 55, 58-60, 62-63 Конституції України, якими громадянам гарантується права на захист від всіяких посягань з боку органів держави і посадових осіб. Тобто, обов'язком суб'єктів з владними повноваженнями із забезпеченням режиму законності кореспондують не лише права громадян використовувати блага законності, але й право на захист від посягань з боку окремих посадових осіб і державних органів.

У зв'язку з викладеним, представляється визначити законність як особливий режим, атмосферу (стан) взаємовідносин держави і особи, що виражається у неухильному дотриманні всіма органами держави, громадськими організаціями і посадовими особами законів і заснованих на них інших нормативних актів, яка забезпечує впевненість усіх членів суспільства у недоторканості її особи і гарантованості здійснення ними своїх прав і юридичних свобод [4, с. 47].

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Невзоров І. Л. Принцип законності в правозастосувальній діяльності : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2003. 19 с.
3. Теорія держави і права : підручник / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін. Харків : Майдан, 2018, 452 с.
4. Горшенев В. М. Теория юридического процесса. Харьков : Вища школа, 1985. 192 с.

Одержано 26.03.2019